

Název lekce (projektu)	Koláž osobnosti		
Škola	ZŠ a MŠ Kladno, Norská 2633, Kladno		
Vyučující - autor lekce	Zdena Tuzarová		
Věková skupina 13 - 14 let	Počet dětí 17	Počet dívek 11	Počet chlapců 6
Charakteristika dětí (dětí s SPU, výrazným talentem ...)	<p>Skupina byla složena z žáků dvou paralelních 8. tříd, kteří si předmět OSV vybrali jako povinně volitelný předmět (PVP). Do té doby se s podobným předmětem nesetkali a i způsob vedení lekcí byl pro ně překvapením.</p> <p>Skupina byla velmi různorodá. Od žáků zcela bezproblémových a s výborným prospěchem po žáky s kázeňskými potížemi a bez zájmu o klasickou výuku. Já jako vyučující jsem se s nimi také setkala poprvé.</p> <p>Po počátečním „oťukávání“ jsme našli společnou řeč a ve druhém pololetí byla pro nás výuka oboustranným potěšením.</p>		
Téma, obsah, učivo	<p>Sebepoznání v oblasti vlastností a v oblasti celkového sebeobrazu (já o mně, druzí o mně).</p> <p>Formulace pozitivních zpráv.</p> <p>Reflexe vlastní osobnosti.</p> <p>Volné psaní.</p>		
Vyučovací předměty, kroužek, jiná forma	PVP zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj, 8. ročník		
Délka lekce (projektu)	<p>Po celý školní rok.</p> <p>Lekce probíhaly 1x za 14 dní ve dvouhodinových blocích (tato konkrétní lekce v červnu 2005).</p>		
Cíle pro oblast osobnostní a sociální výchovy	<p>Sebepoznání – prohloubení sebepoznání.</p> <p>Estetické vnímání vlastní osobnosti.</p> <p>Zvýšení sebevědomí a sebeúvěry jednotlivých žáků.</p> <p>Budování vzájemné úcty a důvěry ve skupině.</p> <p>Prohlubování sociálních kompetencí (naslouchání, komunikace, kladení otázek, ocenění sebe i druhých).</p> <p>Formulace vlastního názoru prostřednictvím písemného projevu.</p>		
Cíle pro jiné oblasti <u>(zejm. cíle předmětů, různých výchov atd. pokud se s nimi OSV spojuje)</u>	<p><i>Protože se jedná o ukázky hodin/lekci, v nichž není osobnostní a sociální výchova spojena s učivem jiných předmětů, zůstává tato rubrika nevyplněna. (poznámka redakce)</i></p>		

Průběh lekce
1. část

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) budování sebevědomí,, trénink naslouchání, budování pozitivních vztahů ve skupině	<ul style="list-style-type: none"> • učitel zadá instrukce: „Kdo má v ruce kamínek, povstane a nahlas pronese: „<i>Jsem dobrý v ...</i>“, posadí se a předá kamínek dalšímu.“. • postupně se všichni vystřídají. • žáci by měli svůj názor formulovat jako věcné sdělení, bez emocí. 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci si nejdříve po kruhu předávají kamínek a sdělují ostatním, v čem jsou dobří. • pokud někdo nedokáže odpověď zformulovat hned, má možnost ve druhém kole, pokud se mu to nepodaří ani poté, zkouší najít jeho klady spolužáci. • vždy mluví pouze jeden žák, o slovo se žáci hlásí, pokud jsou mimo pořadí. 	<ul style="list-style-type: none"> • kamínek 	10 minut
<p>Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kdy naposledy jste před někým mluvili o svých přednostech? 2. Jak jste se při tom cítili? 3. Proč někteří nedokázali o sobě mluvit? 4. Potěšilo vás, když o vás někdo mluvil s uznáním? 5. Co vás na výrocích druhých překvapilo? 				
<p>Reflexe učitele: Kromě dvou žáků všichni zformulovali své klady, skupina reagovala spíše pozitivně, ale jeden účastník měl tendence shazovat výroky některých žáků, nebylo pak snadné ostatní motivovat. Někteří žáci se neodvážili být zcela upřímní.</p>				

2. část

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) naučit se pojmenovat pozitivní vlastnosti své i ostatních, prohloubit vnímání se navzájem, naučit se oceňování společných i různých vlastností a zájmů	<ul style="list-style-type: none"> • učitel dá každému žáku proužek papíru. • učitel zdůrazní, že nebudou nuceni číst lístky nahlas. 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci napíší svá křestní jména na lístek. tak, aby jednotlivá písmena byla napsána pod sebou na levém okraji lístku. • připiší ke každému písmenu svou pozitivní vlastnost. • poté připisují vlastnosti na lístky spolužákům, dokud nejsou všechny lístky a všechna písmena dopsána. • všichni si vyhledají své lístky. • dobrovolníci mohou přečíst buď celý svůj lístek nebo jen vlastnosti, které je potěšily. 	<ul style="list-style-type: none"> • podlouhlé proužky papíru, tužky, fixy 	15 minut
<p>Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Co vás překvapilo, co jste se o sobě dozvěděli? 2. Bylo obtížné nalézat pozitivní vlastnosti u spolužáků? Proč? 3. Co mi vadí? Mohu s tím něco udělat? 4. Může mi to být užitečné? 				
<p>Reflexe učitele:</p> <p>Tuto aktivitu jsem zařadila až na konci školního roku, protože se mi zdálo, že ve skupině je již bezpečné prostředí. Měla jsem trochu obavy, aby nedošlo k urážlivým výrokům, a moc mě potěšilo, že aktivita byla přijata kladně.</p> <p>Většina žáků přečetla své lístky, objevilo se hodně humoru, občas chyběla dostatečná slovní zásoba. Žáci během psaní dost diskutovali o názvech a významu jednotlivých vlastností, což byla moje chyba, neboť v instrukci nic o zákazu mluvení nebylo.</p>				

3. část – koláž osobnosti

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) zkoumat vlastní osobnost, přemýšlet o sobě, být k sobě upřímný, prezentovat vlastní práci.	<ul style="list-style-type: none"> žáci jsou seznámeni s úkolem vytvořit pomocí vystříhaných obrázků koláž své osobnosti. na práci mají půl hodiny. 	<ul style="list-style-type: none"> žáci vyslechnou instrukci. připraví si pomůcky. vyhledávají v časopisech vhodné obrázky, sestavují nejdříve bez lepení svou koláž, potom lepí na list papíru v časovém limitu. prezentují svou koláž před ostatními. zodpoví otázky spolužáků. vytvoří výstavku prací. uklidí třídu. 	<ul style="list-style-type: none"> časopisy, nůžky, lepidla, lepicí hmota, papíry 	45 minut
b) pokusit se esteticky zpracovat svou koláž				
Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky): <ol style="list-style-type: none"> Vyjadřuje koláž opravdu vaši osobnost? Proč ano, proč ne? Co vás nejvíce oslovilo? Co byste změnili na zadání aktivity? Co vás omezovalo? Čím vás ostatní překvapili? 				
Reflexe učitele: Aktivita měla nevídaný úspěch, děti pracovaly se zaujetím až neskutečným. Klasicky vážly prezentace, přestože již probíhaly poněkolkáté. Zajímavé byly některé dotazy, které se ale v závěru již dost opakovaly. Aktivitu jsem s úspěchem opakovala i v hodinách OV.				

4. část – volné psaní

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) přemýšlení o sobě	<ul style="list-style-type: none"> učitel zadá instrukce 	<ul style="list-style-type: none"> žáci píšou 5 minut o sobě a svém vztahu s ostatními vrstevníky. dobrovolníci své texty přečtou. 	<ul style="list-style-type: none"> papíry, tužky 	10 minut
b) písemné vyjádření svých myšlenek				
Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky): žádné otázky, četba volných psaní uzavřela lekci.				
Reflexe učitele: oboustranná spokojenost.				

Celková reflexe

<p>Bylo dosaženo cílů? (podle čeho soudíme, že se nám podařilo dosáhnout cílů)</p>	<p>Ve volných psaních se objevily úvahy o osobnostech vlastních i úvahy o spolužácích. Někteří jedinci vyjádřili i svoje překvapení nad reakcemi spolužáků. Nálada v průběhu lekce se stále zlepšovala, koláže byly zpracovány velmi pěkně i z estetického hlediska. Vázly prezentace, ale žáci vydrželi naslouchat po celou dobu vystoupení.</p>
<p>Co se osvědčilo?</p>	<p>Největší úspěch měla koláž. Děti bavilo vyhledávat obrázky a skládat z nich svou osobnost.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak?</p>	<p>Úvodní aktivity je možné zkrátit, aby bylo více času na koláž.</p>
<p>Která zkušenost může platit obecně?</p>	<p>Méně je někdy více. Aktivity spojené s pohybem, s vytvářením něčeho konkrétního baví děti nejvíc a lze z nich více vytěžit. Nesmíme zapomínat na reflexe.</p>
<p>Měla tato práce nějaký přínos pro mne osobně? Pokud ano, jaký?</p>	<p>Při vytváření své vlastní koláže jsem si uvědomila velké rozdíly v tom, co považuji za důležité já a co žáci (např. rodinné štěstí vs. pěkné věci).</p>
<p>Další poznámky?</p>	<p>Málo času.</p>
<p>Použitá literatura, převzaté materiály, vlastní materiály</p>	<p>R. Portman, Hry pro posílení psychické odolnosti, Portál, Praha 1999. Dvouletý kurz rozvoje občanských dovedností 2003 – 2004, R. Dlouhá. J. Valenta, Učit se být, AISIS, STROM, 2003.</p>